

گام فعلی، گام عقلی

سیدمصطفی‌هاشمی‌طبا

نه اینکه این حرف‌ها جدید باشد، بلکه یادآوری و مرور کار است که بارها و بارها گفته شده اما در گوش‌ها گیر نکرده و با خودبزرگ‌بینی امثال کسانی که می‌گفتند تحریم‌ها کاغذپاره است و برنامه چهارم را هم به‌عنوان کاغذپاره خمیر کردند و نیز خودشیفتگانی که به عقل قفل کتابی زدند، حرف‌های درمندان کشور بی‌اثر باقی ماند.

می‌خواهیم در این شرایط حساس -که همیشه در ۴۵ سال گذشته در شرایط حساس بوده‌ایم- نگاهی به برخی مطالب که شاید مسئله اصلی کشور باشد، بیندازیم و آن‌گاه سدد گیریم که این کار را ادامه دهیم یا بازنگری در افکارمان ضروری است. ابتدا به سیاست خارجی کشورمان که در گذشته به اجرا گذاشته شد و نیز ادامه دارد، می‌پردازیم. اهم سیاست خارجی کشورمان عبارت است از: رابطه‌نداشتن با آمریکا و دشمنی عیان کلامی با آمریکا و بی‌اعتنایی به اروپا، تظاهر به نابودکردن اسرائیل، مشارکت در جبهه مقاومت منطقه، تسلیم‌نشدن به نظرات سازمان بین‌المللی انرژی اتمی، برگزیدن چین و روسیه به‌عنوان شرکای سیاسی و اقتصادی، حضور در پیمان‌های شاننگهای و بریکس و کوشش‌های سینوسی در تنش‌زدایی با همسایگان. طبعاً نتایج چنین سیاست‌هایی نه برای ایران، بلکه برای هر کشوری که چنین سیاست‌هایی داشته، چنین است:

تحریم‌های اقتصادی کشور، محدودشدن صادرات نفت و کم‌شدن مضاعف درآمد به خاطر هزینه‌های دوزدن تحریم‌ها، کاهش درآمد دولت از صادرات نفت، رشدنکردن تولید به خاطر محدودیت‌های بازرگانی و فنی و نبود سرمایه‌گذاری خارجی، رشدنکردن کیفیت‌های فنی و تولیدی به خاطر کاهش یا نبود ارتباطات بین‌المللی، کاهش ارتباطات بین‌المللی علمی، رشدنکردن درآمد دولت به‌خاطر افزایش‌نیافتن تولید ناخالص کشور و ثابت‌ماندن با کاهش GDP و در نتیجه تمتع‌نیافتن مردم، در معرض جنگ بودن و نبود امنیتان مردم به آینده خود و فرزندان و کشور، اما در کشور ما عواملی تشدیدکننده این نتایج بوده و هستند و به جای کاستن از نتایج قهری یا بی‌تفاوتی و تسامح درباره عوامل تشدیدکننده نتایج قهری سیاست‌های خارجی، به آنها اجازه رشد داده و با بی‌تفاوتی از آنها عبور شده است. این عوامل تشدیدکننده را می‌توانیم چنین بشماریم:

رشد مصرف انرژی اعم از برق، گاز، گازوئیل و بنزین به خاطر نبود سیستم کنترل، تزییق ارز نقد و طلا به بازار آزاد و درنتیجه تسهیل امر قاچاق و خروج سرمایه از کشور، نبود توان نوسازی فنی و ارتقای راندمان مجموعه‌های فنی صنعتی مثل نیروگاه‌ها، اتومبیل‌ها، مراکز تهیهی هوا، قطع ارتباط بانکی به خاطر قبول‌نکردن افای‌تی‌اف، نبود مبارزه واقعی با قاچاق از داخل به بیرون (گازوئیل، بنزین) و از بیرون به داخل (انواع کالا) و حتی تسهیل امر، وجود رانتهای مختلف در کشور، نبود مراکز واقعی تحقیق و توسعه برای رشد تکنولوژی کشور و تضعیف شدید علمی دانشگاه‌ها، رشد سالانه تعداد واحدهای مصرف‌کننده انرژی در کشور با تکنولوژی پایین و مصرف بالا، نبود نظامات در کنترل مصرف در کشور، هرج‌ومرج در سیستم بانکی و پیروی از قانون نامناسب بانکداری اسلامی که ماهیت بانک‌ها را تغییر داده است، بی‌توجهی به کیفیت‌های مطلوب بهره‌برداری از محیط زیست که به تلاشی محیط زیست منجر شده است. نتیجه، سیاست‌های خارجی در پیش گرفته‌شده گرجه به طور طبیعی مواردی منفی را برای کشور در بر دارد، اما اگر در سیاست‌های داخلی روش‌های متناسب با سیاست‌های خارجی در نظر گرفته شود، از بسیاری آلام کشور جلوگیری می‌کند و اگر در موارد مختلف در کشور ناترازی وجود دارد، عامل آن تناسب‌نداشتن سیاست‌های رادیکال خارجی با سیاست‌های هرزگرد و تساهل رادیکال داخلی است. از بیان فواید و مضار غیراقتصادی سیاست‌های خارجی در اینجا مطلبی ذکر نشده است. صرف‌نظر از تهدیدات نظامی که در صورت تحقق مشکلات جدی برای کشور ایجاد می‌کند، چنانچه تهدیدات نظامی هم عملی نشود، با روند فعلی اداره اقتصادی کشور، مسائل موجود روزبه‌روز حادتر و غیرقابل حل می‌شود، بنابراین هرچه زودتر باید برای تطابق سیاست‌های داخلی با خارجی اقدام کرد. تا اینجا موضوع تشریح مسائل است، حال ممکن است کسی بگوید چه کار باید می‌کردیم و چه کار باید بکنیم؟ حرف اینجااست که سیاست‌های خارجی کشور با سیاست‌های داخلی به قول امروزی‌ها ناترازی دارد. اگر بر سیاست‌های خارجی مصر هستیم، کارهایی را که باید می‌کردیم و نکردیم، می‌توانیم بنویسیم و حالا هم اگر مُصر بر ادامه سیاست‌های خارجی قبلی هستیم، باید انجام دهیم.

‏
پنجشنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۳
۱۰ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶
۱۲ دسامبر ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۹۹۸
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه
‏

کارشناسان در میزگرد «انرژی، آلاینده‌ها و صنعت» تبعات دخالت دولت‌ها در بازار انرژی را بررسی کردند

بلای قیمت دستوری

نسیم مسیبی: «سوخت ارزان سود گرایی به جیب عده‌ای سرازیر می‌کند و به نظر می‌رسد که کاسبان قاجاق سوخت مانع از واقعی‌شدن قیمت انرژی در ایران هستند». این جملاتی است که هاشم اورعی، رئیس اتحادیه انجمن‌های علمی انرژی در میزگرد انرژی، آلاینده‌ها و صنعت به زبان آورد. میزگردی که در دانشکده مهندسی برق دانشگاه صنعتی شریف برگزار شد. او در ادامه تأکید می‌کند که «سود قاجاق سوخت مایع از کشور ۵۴۰ هزار میلیارد تومان بوده است. این عدد معادل کل کسری بودجه است و این حجم از قاجاق سوخت نمی‌تواند قاجاق معمولی و ساده باشد و به نظر می‌رسد که قاجاق سازمان‌یافته باشد». شینا انصاری، رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست هم در این نشست به آلودگی هوا ناشی از تولید سوخت غیراستاندارد اشاره کرد و گفت که سیاست‌گذار حتماً باید امنیت انرژی را با ملاحظات محیط‌زیستی در نظر بگیرد تا خروجی آن سیاست‌ها به شکلی باشد که انرژی را تأمین کند اما نه به قیمتی که به محیط زیست آسیب برسد و در میان‌مدت و

روایتی چندباره از دشواری‌های تلخ کار در محیط‌های کارگری

مرگ و میر کارگران در شبی تند

صفحه ۱۱

در «شرق» امروز می‌خوانید: دغدغه‌ای پنهان برای همه مردم • قانون اساسی، مشروعیت ورودی و مشروعیت خروجی • واکنش بانک مرکزی به گزارش «شرق»

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید. عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری

یادداشت

ناترازی انرژی در ایران بر اثر نبود تعقل علمی

علی شمس‌اردکانی

را رشد می‌دهند و خوراک همه موجودات آبی و خاکی را فراهم می‌آورند. این مسیر از دو رهگذر آدمی را از سوخت و برق فسیلی می‌رهاند. یکم: آدمی می‌تواند این ذرات فوتون را جمع‌آوری کند و از پشت‌پام‌ها تا همه سطوح مرتفع کره زمین با صفحات خورشیدی تولید برق بیوشاند و به این شکل دیگر نیازی به نیروگاه‌های برق حرارتی و سوخت‌های فسیلی برای تولید برق نباشد. شبکه‌های برق منطقه‌ای را می‌توان در سرتاسر جهان بین شرق و غرب و بین شمال و جنوب کره زمین به هم وصل کرد و تولید انبوه و عالم‌گیر برق را دائمی کرد و مصارف فصلی و شبانه‌روزی برق را مستمر کرد. به دیگر سخن وقتی غرب عالم در تاریکی شب فرومی‌رود و از توان تولید برق خورشیدی می‌افتد، نیمه شرقی عالم از درخشش آفتاب در تولید برق سود می‌برد. اگر در نیمکره شمالی، مصرف برق در تابستان‌ها افزوده می‌شود، در همان زمان افت مصرف در نیمکره جنوبی کسری را جبران می‌کند. صنایع ارتباطات کابلی

یادداشت

سوریه و ورود به دوران بی‌ثباتی

محمدعشایی

استاد دانشگاه و کارشناس خاورمیانه

طلاس در سمت‌های وزارت خارجه، دفاع و نخست‌وزیری به چشم می‌خورند. در این دوران، نظام حاکم رابطه مستحکم‌ی نیز با طبقه متوسط و تاجر اهل سنت برقرار کرد که در جریان اعتراض‌های مردمی سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ نمود مهمی داشت. در جریان بهار عربی، شهرهای بزرگ مانند حلب و دمشق و طبقه تاجر اهل سنت به جنبش اعتراضی که از حاشیه‌ها برخاسته بود، پیوستند. همین موضوع، عامل داخلی مهمی برای گذار حکومت بشار اسد از موج اعتراض‌های بهار عربی شد. آینده شخص خواهد کرد که در سال‌های گذشته، تحریم‌های شدید آمریکا که در قالب قانون قیصر پیاده شد، تا چه اندازه در تحلیل‌رفتن این پایگاه و فروپاشی حکومت و ارتش سوریه نقش داشته است.

امرو کار آمدن حافظ اسد، تغییراتی فراتر از بازگرداندن ثبات سیاسی و شکوفایی اقتصادی به داخل داشت. اسد، با هوش بی‌نظیر سیاسی خود توانست سوریه را به یک بازیگر کلیدی در منطقه تبدیل کند. تا پیش از او، سوریه عرصه تاخت‌وتاز قدرت‌های منطقه‌ای بود. با توجه به موقعیت کانونی سوریه در قلب مشرق عربی، سبطه بر سوریه برای مصر جمال عبدالناصر، عربستان، عراق و اردن اهمیت داشت و هر یک تلاش می‌کردند که در دمشق بهره‌چینی کنند. هوش سیاسی اسد و «سیاست خارجی اشداد» او (که در آن هم‌زمان ایران، عربستان، آمریکا و شوروی می‌کنجیدند) توانست دمشق را از یک میدان برای بازیگران بیرونی به یک عنصر کلیدی در خاورمیانه تبدیل کند. این نقش به طور مشخص در لبنان، فلسطین، عراق و اردن برجسته بود. اسد با همکاری ایران در دوران شاه و جمهوری اسلامی، توانست عراق صدام و اسرائیل را مهار کند، لبنان را تبدیل به حیاط خلوت خود کرده و در تحولات فلسطین نقش آفرینی مهمی داشته باشد. با وجود تحولاتی که در دوران‌های مختلف زعامت حافظ و بشار پیش آمد، سوریه شاهد فضای کودتازده پیش از ۱۹۷۰ نبود. اکنون با نیم‌نگاهی به ترکیب شورشیان حاکم، دشوار می‌توان تصور کرد که نظم تازه‌ای بر

اساس مشارکت اقوام و مذاهب این کشور شکل بگیرد. از این جهت به نظر می‌رسد این کشور در آستانه دوران بی‌ثباتی مانند پیش از ۱۹۷۰ میلادی باشد. شورشیان حاکم، سابقه‌ای طولانی در جنگ قدرت و خشونت علیه اقوام و مذاهب دیگر دارند. در این میان، نگرانی بزرگ‌تر این است که تضعیف دولت مرکزی، چندپارگی این کشور را به اقلیم‌های قومی و مذهبی به دنبال آورد.

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام:

FATF به مجمع بیاید

بررسی می‌کنیم

برگزیده‌ها

اولین گفت‌وگوی نخست‌وزیر موقت سوریه و درخواست برای بازگشت پناهجویان سوری

وعده‌های البشیر

خطر مهدی طارمی برای فوتبال ایران

حمله پلیس به دفتر رئیس جمهوری کره جنوبی و قصد وزیر دفاع سابق برای خودکشی

تبعات یک حکومت نظامی ناکام

هوش مصنوعی چگونه آینده آموزش را متحول می‌کند

عصر شخصی‌سازی

بررسی خطر زلزله در تهران تا ۱۴۴۴

زنگ خطر در پایتخت

یادداشتی از مهدی زارع

سوریه بی‌اسد

و بایسته‌های سیاست خارجی ایران

یادداشتی از محمد محمودی‌کیا

یادداشت

لزوم بازآفرینی شمیران

ترانه‌یلدا

معمار و شهرساز

از قدیم‌الایام یک تهران بود و یک شمیران تکیه‌زده بر بلندی البرز. شمیران با آبادی‌های بی‌ماندش جای زندگی شادمانه بود و ییلاق تهرانی‌های بی‌شماری که سه ماه تابستان به شمیران می‌آمدند تا فصل گرم را در این باغ‌شهر سربسز در چیدر و نیاوران و جماران و دررند و ده‌ها آبادی کوچک کنار رودخانه‌ها و جویبارها و قنات‌ها و چشمه‌ها بگذرانند و از هوای کوهستانی لذت ببرند. تا همین نیم‌قرن پیش هنوز جمعیت شمیران کم بود و باغ‌های خصوصی در کنار کاز‌های دوران قاجار و پهلوی و در سرتاسر کوهپایه البرز سر جایشان بودند… با چنارهای سربه‌فلک کشیده و درختان میوه و حوض و تخت و ایوان و شیروانی. در همه طرح‌هایی هم که در گذشته به سفارش دولت برای شهر تهران تهیه شد، قرار بود شمیران با تراکم کم، باغ‌هایش حفظ شوند و این دره‌های زیبا مکانی برای گردش و تفریح باقی بمانند. بعدها هم شهرداری همچنان به وظایف قانونی و اخلاقی خود در موضوع حفظ بافت کوچه‌باغی شمیران و رسیدگی به نهرا و جوی‌های محلات و فضاهای سبز عمومی و کوچه‌ها و خیابان‌ها عمل می‌کرد و راضی نمی‌شد درختان کهن را فدای ساخت‌وسازهای انبوه برج‌های مسکونی -آن‌هم درست روی حرایم گسل زلزله- کند. اما امروز متأسفانه از آن روش شهر «داری» -شما بخوانید نگهداری، تیمارداری، پرستاری شهر- بسیار فاصله گرفته‌ایم. جلوی قنات‌ها را گرفته‌اند تا برج و ساختمان جیم بسازند. آنها که با شهرداری دستی دارند، جلوی جوی‌های محلی و حرکت آب‌های سطحی و زیرسطحی را گرفته‌اند تا زمین عمومی متعلق به جویبار را به زمین‌های خصوصی خودشان اضافه کنند و بسازند. درختان چنار کهنسال خشک‌شده بر اثر سهل‌انگاری را هم به‌راحتی قطع می‌کنند تا اثری از این سیل غارت و بیهاد ر جوی نماند! از زمانی‌که به شهرداری گفته شد رأساً بودجه خود را تأمین کند، همه جا بن حاکم شد.

‏ 	
ادامه در صفحه ۵	

‏ 	
ادامه در صفحه ۵	